

Svar på skriftligt spørgsmål om utmaningarna inom barnskyddets institutionsvård och bristerna i lagstiftningen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 247/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Anne Kalmari /cent:

Hur ämnar statsrådet säkerställa att nödvändiga ändringar görs i barnskyddslagen och verkställandet av den för att trygga det lokala, snabbt reagerande multiprofessionella samarbetet i akuta situationer,

förlänga minimilängden för placeringsbeslut när barnets bästa kräver det och minska antalet förflyttningar,

säkerställa tillgången till konkret stöd i hemmet före och efter placeringen, samt

garantera möjlighet till narkotikascreening och andra nödvändiga hälso- och sjukvårdsåtgärder vid alla barnskyddsenheter?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I enlighet med statsminister Petteri Orpos regeringsprogram bereder social- och hälsovårdsministeriet för närvarande reformer av både socialvårdslagen och barnskyddslagstiftningen. Revideringen av barnskyddslagstiftningen genomförs i två faser. Det är meningen att regeringens proposition om ändringarna i första fasen ska överlämnas till riksdagen i september 2025. Genom propositionen strävar man bland annat efter att säkerställa att barnets bästa, välbefinnande och trygghet tillgodoses genom att förtydliga förutsättningarna för att använda begränsningsåtgärder. I samband med detta har man också bedömt behovet av att ändra bestämmelserna i den gällande barnskyddslagen (417/2007) om kroppsbesiktning, inklusive narkotikascreening och olovlig frånvaro från platsen för vård utom hemmet. Barnskyddsanstalterna är serviceenheter inom socialvården. I barnskyddslagen förutsätts redan nu att en barnskyddsanstalt ska ha tillräckliga och ändamålsenliga lokaler och tillräcklig och ändamålsenlig utrustning. Serviceproducenten ansvarar för att säkerställa att lokalerna är ändamålsenliga för att producera tjänsten.

Den andra fasen av revideringen av barnskyddslagstiftningen genomförs samtidigt som reformen av socialvårdslagen så att regeringspropositionerna om båda reformerna överlämnas till riksdagen hösten 2026 enligt tidtabellen i budgetlagarna. Målet med reformen av socialvårdslagen är bland

annat att stärka välfärdsområdenas förutsättningar att ordna socialservice på ett mer flexibelt sätt som bättre beaktar klienternas behov och regionala särdrag. I beredningen bedöms bland annat de åtgärder som genomförandet av reformen förutsätter för att trygga en tillräcklig tillgång till tjänster i hela landet samt klienternas jämlikhet och rättsskydd. Syftet med beredningen är att förtydliga kontaktytan mellan de tjänster och åtgärder som avses i socialvårdslagen och barnskyddslagen samt samordna dem. I lagreformerna beaktas skrivningen i regeringsprogrammet, enligt vilken man i reformen av barnskyddslagen främjar tidigt stöd, multiprofessionellt familjearbete och en servicestruktur där barnskyddets öppna tjänster betonas.

Ett barn kan placeras utanför hemmet som en stödåtgärd inom öppenvården, brådskande placering eller omhändertagande eller vid sidan av ett interimistiskt förordnande enligt 83 § i barnskyddslagen. År 2024 uppgick antalet barn som placerades utanför hemmet till sammanlagt 17 100 barn, varav största delen (11 300) var omhändertagna. Ett omhändertagande gäller tills vidare. Grunderna för omhändertagandet bedöms medan placeringen pågår. Om det inte längre finns grunder för omhändertagandet, ska omhändertagandet avslutas. Omhändertagandet upphör senast när barnet fyller 18 år. I praktiken avslutas omhändertaganden sällan.

Välfärdsområdena och Helsingfors stad ansvarar för att ordna social- och hälsovårdstjänster, inklusive barnskyddstjänster och jourtjänster. De kan organisera ordnandet av tjänsterna på det sätt som de anser bäst. Vid valet av plats för vård utom hemmet ska man beakta skyldigheterna enligt vilka valet av plats för vård utom hemmet och en eventuell ändring av platsen alltid ska grunda sig på individuell prövning av barnets bästa och barnets behov av stöd.

Helsingfors 4.9.2025

Social- och hälsovårdsminister Kaisa Juuso